

Grmovne vrste

Shrub Species

Navadna leska – Corylus avellana

Leska je široko razširjena v hrastovih in bukovih gozdovih. Raste predvsem na svežih, globokih in rodovitnih tleh. V ekološkem pogledu je pomembna v sestavi gozdnih robov in kot pionirska vrsta pri zaraščanju opuščenih kmetijskih površin.

Les leske je rdečkasto bele barve, srednje gost in zmerno trd. Leskov les ni odporen proti biološkim škodljivcem. Lepo se cepi.

Uporaba na področju suhe robe

Les leske v splošnem ni gospodarsko pomemben, vendar pa je pri izdelovanju suhe robe zelo uporaben in uporabljen. Uporablja se v podnarstvu za cepljenje viter, posodarstvu za izdelovanje obročev (dekorativno), orodjarstvu za raznovrstne ročaje (grablje, motike ...). Zelo kvalitetni so tudi zobotrebcí ali špilje iz leskovine (Šinkovec, 1999).

Common Hazel – Corylus avellana

Common hazel is widespread in oak and beech forests. It grows mainly in fresh, deep and fertile soils. From an ecological point of view, it is important for the composition of forest edges and as a pioneer species also for growth on abandoned agricultural land. Hazel wood is reddish-white in colour, of medium density and moderately hard. It is not resistant to biological pests. It is easy to cleave.

Woodenware use

Hazel wood is generally not economically important, it is, however, very useful and widely used for woodenware making. It is used to make splints for sieve bottoms, hoops for various vessels (decorative use) and handles for various tools (rakes, hoes etc.). Other quality products made of hazel wood are toothpicks and skewers (Šinkovec, 1999).

12

Zvočna zgodba: Od drevesa do izdelka
A Sound Story: From a Tree to a Product

1 Obodni kolač. | A stack of rims.
MR, L_0154. Foto | Photo: J. Marinč.

2 Golida. | Milking pail.
MR, L_0217. Foto | Photo: J. Marinč.

3 Ribežen. | A grater.
MR, L_0432. Foto | Photo: J. Marinč.

4 Past za polhe. | A dormouse trap.
MR, L_0226. Foto | Photo: J. Marinč.

5 Žlica. | A spoon.
MR, L_0270. Foto | Photo: J. Marinč.

6 Cepin. | A pickaxe.
MR, L_0146. Foto | Photo: J. Marinč.

7 Trinožni stol. | A tripod stool.
MR, L_0382. Foto | Photo: J. Marinč.

8 Bat. | A mallet.
MR, L_0359. Foto | Photo: J. Marinč.

9 Čutara. | A canteen.
MR, L_0302. Foto | Photo: J. Marinč.

10 Zobje grabelj. | Rake tines.
MR, L_0369. Foto | Photo: J. Marinč.

11 Košara holandarica. | A wicker basket.
MR, L_0349. Foto | Photo: J. Marinč.

12 Zobotrebcí. | Toothpicks.
MR, L_3123. Foto | Photo: P. Lovšin.

Zaključek

Gozdnatost na območju, kjer je doma suhorobarska obrt, je zelo visoka (78 %), kar je približno 20 % nad slovenskim povprečjem. Tako so Ribničani od nekdaj imeli dovolj lesa za izdelavo suhe robe. Vendar je treba poudariti, da mora biti les za suhorobarske izdelke zelo kakovosten. Tako v preteklosti kot v današnjem času se za izdelavo suhorobarskih izdelkov uporablja les drevesnih in grmovnih vrst, ki ga najdemo na tem območju. V prispevku so predstavljene osnovne lastnosti najpogostejše uporabljenih lesnih vrst, ki se med drugim uporabljajo za suhorobarske izdelke.

Conclusion

The forest cover in the area that is home to woodenware making is very high (78%), which is approximately 20% above the Slovenian average. Thus, the inhabitants of the Ribnica Valley have always had enough wood to make woodenware. It should, however, be noted that the wood for woodenware needs to be of very high quality. Both in the past and today, wood from various tree and shrub species found in this area was and still is used to make woodenware. The paper presents the basic characteristics of the most commonly used types of wood, which are used, among other things, to make woodenware products.

Viri in literatura | References and literature:

- GGN OK, 2012. GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA KOČEVJE (2011–2020). https://www.gov.si/assets/Ministrstva/MKGP/DOKUMENTI/GOZDARSTVO/Gozdnogospodarski-nacrti/Kocevje/d5230b2fe3/06_KOCEVJE_2011–2020.pdf.
- Dinwoodie, J. M., 2000. Timber: its nature and behavior. London. E & FN Spon.
- Čufar, K., 2006. Anatomija lesa. Univerzitetni učbenik. Ljubljana. Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Kompan, A., 1964. Ribniška suha roba. Tehnološki procesi, mehanska obdelava in ekonomski problemi lesne domače obrti. Ljubljana. Diplomaska naloga. Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Mantau, U., Saal, U., Prins, K., Steierer, F., Lindner, M., Verkerk, H., Eggers, J., Leek, N., Oldenburger, J., Asikainen, A., & Anttila, P., 2010. EUwood – Real potential for changes in growth and use of EU forests. Final report. EUwood, June.
- Panshin, A., De Zeeuw, C., 1980. Textbook of Wood Technology, 4 izd., New York. McGraw-Hill.
- Šinkovec, T., 1999. Drevesne in grmovne vrste, uporabne za izdelavo »ribniške suhe robe«. Ljubljana. Višješolska diplomaska naloga. Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani. Oddelek za lesarstvo.
- Torelli, N., 2003. Ojedritev – vloga in proces. Les, 55(11).
- Trošt, J.: Ribniška suha roba v lesni domači obrti. Slovenski etnograf, letnik 3/4 (1950–1951). <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-3TM9KIAJ> (19. 1. 2022).
- Wagenführ, R., 2007. Holzatlas. Leipzig. Fachbuchverlag.
- ZGS 2021b; POROČILO ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE O GOZDOVIH ZA LETO 2020. http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/LETNA_POROCILA/2020_Porocilo_o_gozdovih.pdf (19. 1. 2022).
- ZGS, 2021a, Gozdnatost in pestrost. http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/gozdnatost_in_pestrost/index.html (19. 1. 2022).